

DRAAGVLAKONDERZOEK FUSIE LANGEDIJK EN HEERHUGOWAARD

Uitkomsten van een inwonerspeiling in Sint Pancras en Koedijk

3 juli 2019

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019GM Amsterdam
020 308 48 00

Rapportnummer

2019/97

Datum

3 juli 2019

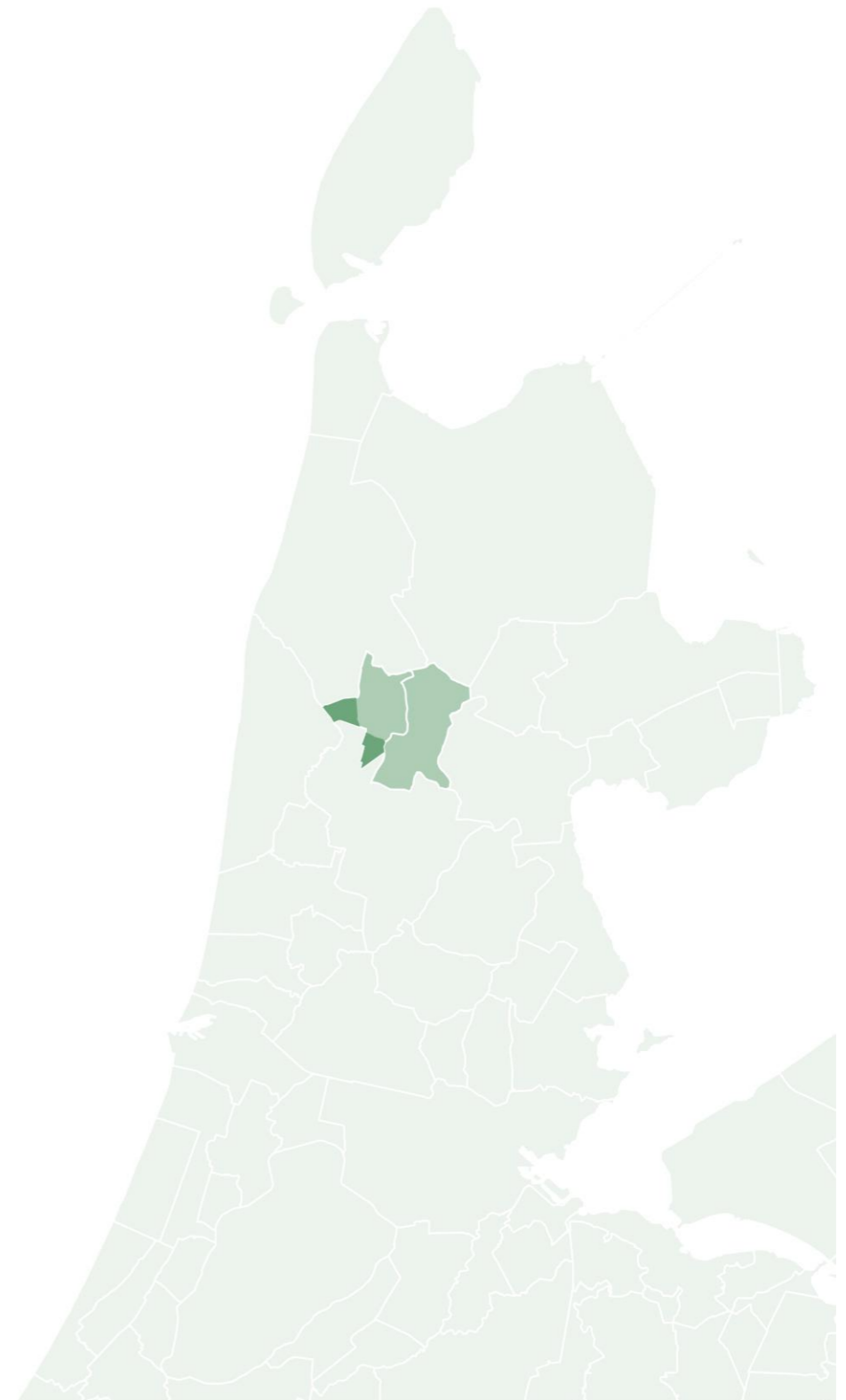
Opdrachtgever

Gemeente Langedijk en gemeente Heerhugowaard

Auteurs:

Nora Löb
Wietse van Engeland
Jaap Bouwmeester

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inleiding en belangrijkste uitkomsten

Achtergrond

De gemeenteraden van Heerhugowaard en Langedijk zijn van plan beide gemeenten te laten fuseren. In 2020 vindt een ambtelijke fusie plaats en volgens plan volgt in 2022 een bestuurlijke fusie. Een van de pijlers waarop de voorgenomen fusie dient te rusten is draagvlak onder de bevolking.

De gemeenten Heerhugowaard en Langedijk hebben de fusieplannen besproken met inwoners tijdens speciaal daarvoor georganiseerde bijeenkomsten. Daarbij bleek dat met name in de kernen Sint Pancras en Koedijk niet iedereen achter de fusie staat. Om een breed en representatief beeld te geven van het draagvlak voor de fusieplannen en de argumenten die daarbij een rol spelen, hebben beide gemeentebesturen besloten een draagvlakonderzoek uit te laten voeren in beide kernen. De resultaten van dat onderzoek worden voorgelegd aan de gemeenteraden van Langedijk en Heerhugowaard. Op basis van de uitkomsten kunnen de fusiepartners een fusieplan opstellen dat recht doet aan de gevoelens en wensen die in de samenleving leven.

Doelstelling

Het onderzoek richt zich op inwoners van Sint Pancras en Koedijk. Het doel van het onderzoek is het bieden van inzicht in het draagvlak voor de voorgenomen fusie tussen Langedijk en Heerhugowaard en de argumenten die bij voor- en tegenstanders een rol spelen.

Uitvoering van het onderzoek

De onderzoeksopzet is gericht op het verkrijgen van een zo hoog mogelijke en representatieve respons. Alle inwoners van 18 jaar en ouder in Sint Pancras en Koedijk zijn door middel van een brief uitgenodigd aan het onderzoek deel te nemen. De aangeschreven inwoners hadden daarbij de keuze de enquête online in te vullen met behulp van unieke inlogcodes of door middel van het invullen en terugsturen van een schriftelijke vragenlijst. Bij de brief zat naast een schriftelijk exemplaar van de vragenlijst, een portvrije antwoordenvelop. Inwoners van Koedijk konden

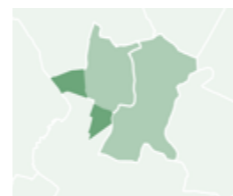
de ingevulde vragenlijst desgewenst inleveren in een speciaal daarvoor geplaatste brievenbus in het plaatselijke café. Kort na de schriftelijke uitnodiging volgde een herinneringsbrief. Deze intensieve aanpak resulteerde in een hoge respons. In totaal deden 2287 inwoners van Sint Pancras en Koedijk mee. In procenten uitgedrukt was de respons in Koedijk 48,6% en in Sint Pancras 46,7%. De enquête is in de eerste weken van juni 2019 uitgevoerd.

Belangrijkste uitkomsten

- Een meerderheid van de inwoners van Sint Pancras en Koedijk die hebben meegedaan aan de enquête, staat afwijzend tegenover de plannen van de gemeente Langedijk om met Heerhugowaard te gaan fuseren. In Sint Pancras is dit plan voor 62% van de respondenten niet acceptabel. In Koedijk ligt dit cijfer op 55%.
- De belangrijkste achtergrond van de weerstand is dat men liever zou zien dat Langedijk met Alkmaar zou fuseren. Men heeft minder binding met Heerhugowaard. Dat geldt voor beide kernen. Van de tegenstanders van de fusie met Heerhugowaard gebruiken ongeveer zeven op de tien het argument dat een fusie met Alkmaar hun voorkeur heeft.
- Een minderheid ziet wel iets in een fusie met Heerhugowaard. In Sint Pancras vindt 11% van de respondenten dit een goed plan en voor 16% is de fusie onder voorwaarden acceptabel. In Koedijk vindt 7% het een goed plan en stelt 24% voorwaarden aan de fusie. In beide dorpen hebben deze voorwaarden betrekking op de voorzieningen, het behoud van het dorps karakter, de eigen identiteit, de lokale lasten en het betrekken van inwoners bij de besluitvorming. Een deel van de respondenten stelt als voorwaarde aan de fusie tussen Langedijk en Heerhugowaard dat hun eigen dorp aansluit bij Alkmaar.
- Minder dan de helft van de respondenten verwacht dat de fusie een verbetering zal betekenen wat betreft de voorzieningen, bereikbaarheid, dienstverlening of onderhoud van openbare ruimte. Meer dan de helft verwacht dat de fusie ten koste zal gaan van het eigen karakter van hun dorp. Voorstanders van de voorgenomen fusie denken in meerderheid positief over de effecten van een fusie.

Steun voor een fusie tussen de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard

Voor de meerderheid van de inwoners van Sint Pancras en Koedijk die aan de enquête hebben meegedaan, is een fusie van de gemeente Heerhugowaard en Langedijk niet acceptabel. Een minderheid spreekt steun voor de plannen uit.

- In Sint Pancras zegt meer dan de helft van de respondenten (62%) de fusie niet acceptabel te vinden. Ruim een op de tien (11%) vindt het een goed plan. Voor ongeveer een zesde is de fusie met Heerhugowaard acceptabel te vinden onder bepaalde voorwaarden.

- In Koedijk vindt ruim de helft van de respondenten (55%) dat de fusie tussen Heerhugowaard en Langedijk niet acceptabel is. Zeven procent vindt het een goed plan en bijna een kwart vindt de fusie – onder voorwaarden – acceptabel. Een op de zeven heeft hierover geen mening.

Toelichting op vraag:

De gemeenten Langedijk en Heerhugowaard hebben zich voorgenomen te gaan fuseren en samen een nieuwe gemeente te vormen. Door deze fusie verwachten beide gemeentebesturen in de toekomst een hogere kwaliteit van dienstverlening te kunnen leveren, voorzieningen te kunnen uitbreiden of verbeteren en beter te kunnen samenwerken in de regio. Na de fusie blijven de huidige dorpen en kernen bestaan.

'Wat vindt u van de voorgenomen fusie van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk?'

Tabel 1a
Sint Pancras

	SINT PANCRAS	
	Aantal	Percentage
Goed plan	248	11%
Acceptabel onder voorwaarden	350	16%
Niet acceptabel	1350	62%
Neutraal/ weet niet / geen mening	236	11%
Totaal	2184	100%

Tabel 2
Koedijk

	KOEDIJK	
	Aantal	Percentage
Goed plan	7	7%
Acceptabel onder voorwaarden	25	24%
Niet acceptabel	57	55%
Neutraal/ weet niet / geen mening	14	14%
Totaal	103	100%

Positieve elementen van een fusie met Heerhugowaard

"Langedijk en Heerhugowaard passen heel goed bij elkaar"
 "Ik heb meer vertrouwen in de gemeente Heerhugowaard"
 "Heerhugowaard doet het goed wat betreft het openbaar vervoer, zorg voor ouderen, minima en mensen met achterstand"

"Door de samenvoeging kan beter en efficiënter ingespeeld worden op de wensen van de inwoners en de ruimtelijke inrichting"
 "In deze tijd van het verschuiven van taken van de centrale overheid naar de lokale overheid, is dit een goed plan. De inwoners verdienen een kwalitatief goed ambtenarenapparaat. En dit is te bereiken door schaalvergroting"

"Er is al veel samenwerking met elkaar [Heerhugowaard], niet bij Alkmaar! Ze hebben te veel blunders gemaakt en hebben veel financiële problemen.
 "Ik wil niet naar Alkmaar omdat ik denk dat dan het dorpse karakter verloren gaat"

"Kostenbesparing op elk niveau van de gemeente is goed voor de burger"
 "Kosten besparen door schaalvergroting. Heerhugowaard heeft in het verleden bewezen daadkrachtig te kunnen optreden"

Aan degenen die de fusie een goed idee vinden (11% van alle respondenten in Sint Pancras en 7% in Koedijk) is gevraagd om hun antwoord toe te lichten. Deze antwoorden zijn vervolgens gecodeerd.

- In Sint Pancras heeft ruim een kwart van de voorstanders van een fusie een positief beeld van Heerhugowaard. Verder verwachten ze van de fusie dat het de effectiviteit van de gemeente kan vergroten. Verder noemt een aantal dat ze bij voorkeur niet bij Alkmaar komen.
- In Koedijk hebben in totaal zeven respondenten aangegeven de fusie een goed plan te vinden. Dit aantal is te klein voor verdere uitsplitsingen. Over het algemeen noemt men dezelfde voordelen als in Sint Pancras.

Tabel 3
 Kunt u aangeven waarom u de fusie een goed idee vindt?*

	Sint Pancras	
	Aantal	Percentage
Positief over Heerhugowaard	69	28%
Verbeteren effectiviteit/slagkracht	51	21%
Negatief over Alkmaar	42	17%
Beperking kosten	27	11%
Behouden/verbeteren voorzieningen	18	7%
Behouden/verbeteren dienstverlening	8	3%
Behouden/verbeteren bereikbaarheid	3	1%
Overige antwoorden	23	9%
Totaal aantal antwoorden	241	
Totaal aantal respondenten	248	100%

* Op deze open vraag kon men in de eigen bewoordingen antwoorden. De antwoorden zijn vervolgens ingedeeld in categorieën. Bij de meest voorkomende categorieën zijn enkele typerende voorbeelden in spreekwolken weergegeven. Sommige respondenten gaven meerdere antwoorden, anderen gaven geen toelichting. De aantallen antwoorden zijn gepercenteerd op het totaal aantal respondenten, waardoor de optelling hoger of lager dan 100% kan uitkomen.

Voorwaarden waaronder een fusie met Heerhugowaard acceptabel is

"In Sint Pancras moeten de huidige voorzieningen, zoals het zwembad en dorps huis, gewaarborgd blijven en eerder nog worden uitgebreid"

"Dat Sint Pancras een leefbaar dorp blijft met de voorzieningen, die er nu ook zijn. Dus met de huidige winkels, zwembad, dorps huizen zoals de Geist en B3, tennisbanen"

"Het groene karakter, de groene zones rondom het dorp, moeten bewaard blijven."

"Het dorpse karakter moet bewaard blijven."

"Indien het karakter van Sint Pancras behouden blijft en straks niet het laatste groen ook nog volgebouwd wordt door Heerhugowaard"

"Dat Koedijk in zijn geheel onder Alkmaar gaat vallen (het gedeelte van Koedijk wat nu onder Broek op Langedijk valt, dus bij Alkmaar gaat horen)."

"Sint Pancras is van oudsher op Alkmaar gericht, Sint Pancras moet daarom onder Alkmaar gaan vallen"

"Dat betekent dat ook wij moeten worden gehoord. Gemeente Langedijk: wij voelen ons niet gehoord"

"Betere of andere besluitvorming met meer inspraak door bewoners"

"De kosten moeten laag blijven, dus geen hogere belasting."

"Het moet financieel voordeel opleveren."

Aan degenen die de fusie onder voorwaarden acceptabel vinden (16% van alle respondenten in Sint Pancras en 24% in Koedijk) is gevraagd om hun antwoord toe te lichten.

Tabel 4

Kunt u aangeven onder welke voorwaarden de fusie voor u acceptabel is?*

Basis: respondenten die de fusie onder voorwaarden acceptabel vinden

	Sint Pancras		Koedijk	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Behouden/verbeteren voorzieningen	102	29%	2	4%
Behouden dorpse karakter/ identiteit	91	26%	5	9%
Fuseren met Alkmaar	61	17%	9	16%
Betrekken bij besluitvormingsproces	46	13%	2	4%
Beperking van de lasten	38	11%	2	4%
Behouden/verbeteren bereikbaarheid	23	7%	-	-
Behouden/verbeteren dienstverlening	15	4%	1	2%
Niet met Alkmaar fuseren	5	1%	-	-
Fuseren met Heerhugowaard	5	1%	1	2%
Koedijk weer samen	3	1%	6	11%
Overig	19	5%	4	7%
Totaal aantal antwoorden	408		32	
Totaal aantal respondenten	350	100%	57	100%

* Op deze open vraag kon men in de eigen bewoordingen antwoorden. De antwoorden zijn vervolgens ingedeeld in categorieën. Bij de meest voorkomende categorieën zijn enkele typerende voorbeelden in spreekwolken weergegeven. Sommige respondenten gaven meerdere antwoorden, anderen gaven geen toelichting. De aantallen antwoorden zijn gepercenteerd op het totaal aantal respondenten, waardoor de optelling hoger of lager dan 100% kan uitkomen.

Redenen waarom fusie met Heerhugowaard niet acceptabel is

"Omdat ik een fusie van Sint Pancras met Alkmaar wil"

"De identiteit past meer bij Alkmaar en het is geografisch dichterbij Alkmaar"

"Alkmaar heeft betere voorzieningen en is gemakkelijker te bereiken. Sint Pancras ligt al tegen Alkmaar aan"

"De kinderen gaan in Alkmaar naar school, de gemeentelasten zijn lager in Alkmaar, we zitten al aan de grens van Alkmaar vast en Koedijk is al voor de helft Alkmaar"

"Ik heb niets met Heerhugowaard. Vanuit Sint Pancras naar Heerhugowaard met de auto is een kriem"

"Sint Pancras is een mooi klein dorpje, door te fuseren met een forensen "stad" als Heerhugowaard verliest ons dorp zijn karakter, huizen worden minder waard. Dit is in mijn ogen niet de bedoeling. Liever een eigen gemeente of bij Alkmaar, maar niet bij Heerhugowaard"

"Geen goede voorlichting van de gemeente Langedijk. (Dat zet stekels op)"

"Er is geen democratisch genomen besluitvorming. De inwoners van Sint Pancras zijn niet in de gelegenheid geweest via de gemeenteraadsverkiezingen hun stem kenbaar te maken inzake de keuze van de fusie voor Alkmaar of Heerhugowaard"

Aan degenen die de fusie niet acceptabel vinden (62% van alle respondenten in Sint Pancras en 55% in Koedijk) is gevraagd om hun antwoord toe te lichten. Deze antwoorden zijn vervolgens gecodeerd. Verreweg de belangrijkste reden is dat men liever met Alkmaar zou fuseren. Daarnaast zegt een kwart van de respondenten in Sint Pancras en een derde in Koedijk geen binding te voelen met Heerhugowaard. Ook zegt een op de vijf ontevreden te zijn over hoe het proces is verlopen.

Tabel 5

Kunt u aangeven waarom de fusie voor u niet acceptabel is?*

Basis: respondenten die de voorgenomen fusie niet acceptabel vinden

	Sint Pancras		Koedijk	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Liever fusie met Alkmaar	978	72%	39	68%
Geen binding met Heerhugowaard	330	24%	19	33%
Onvrede over het proces	274	20%	6	11%
Tegen fusie in het algemeen	58	4%	2	4%
Vrees voor verlies eigen identiteit/ dorpse karakter	37	3%	4	7%
Vrees voor verlies voorzieningen	28	2%	2	4%
Overig	43	3%	7	12%
Totaal aantal antwoorden	1.748		79	
Totaal aantal respondenten	1.350	100%	57	100%

* Op deze open vraag kon men in de eigen bewoordingen antwoorden. De antwoorden zijn vervolgens ingedeeld in categorieën. Bij de meest voorkomende categorieën zijn enkele typerende voorbeelden in spreekwolken weergegeven. Sommige respondenten gaven meerdere antwoorden, anderen gaven geen toelichting. De aantallen antwoorden zijn gepercenteerd op het totaal aantal respondenten, waardoor de optelling hoger of lager dan 100% kan uitkomen.

Redenen waarom fusie met Heerhugowaard niet acceptabel is

Figuur 1

Woordenwolk: Gebruikte woorden in de beantwoording van de vraag 'Kunt u aangeven waarom de fusie voor u niet acceptabel is?'

Basis: respondenten in Sint Pancras die de voorgenomen fusie met Heerhugowaard niet acceptabel vinden

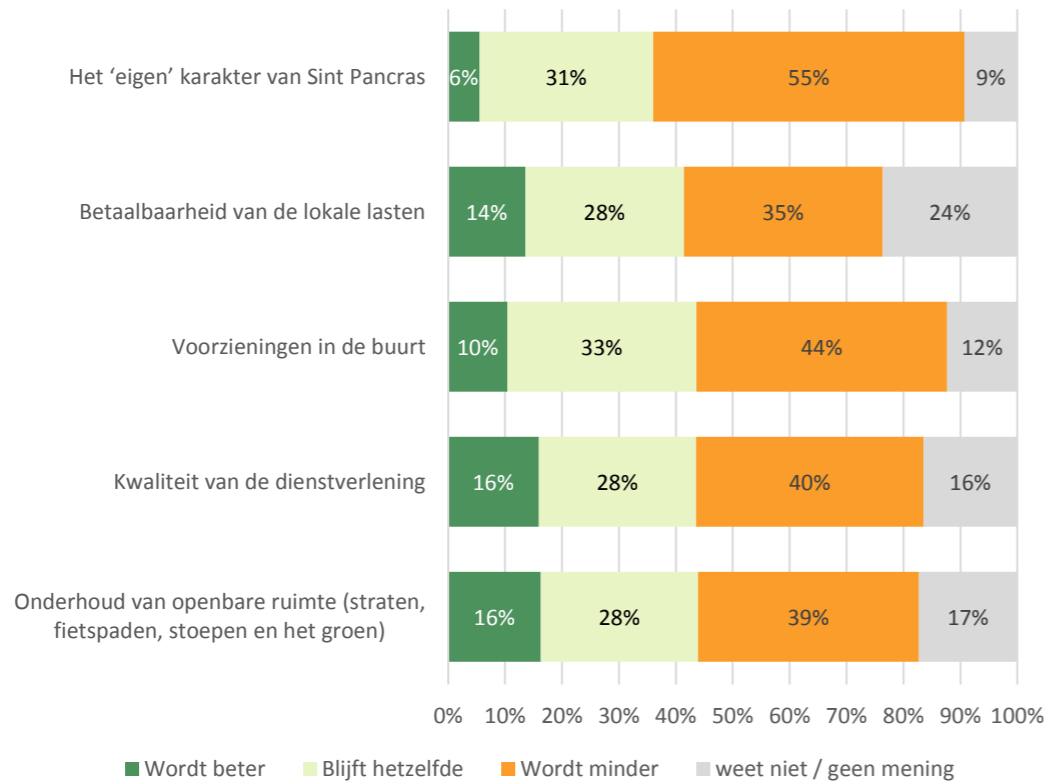
Basis: respondenten in Koedijk die de voorgenomen fusie met Heerhugowaard niet acceptabel vinden

* Op deze open vraag kon men in de eigen bewoordingen antwoorden. Hoe groter het woord, hoe vaker het woord in de antwoorden voorkomt

Verwachtingen over de fusie

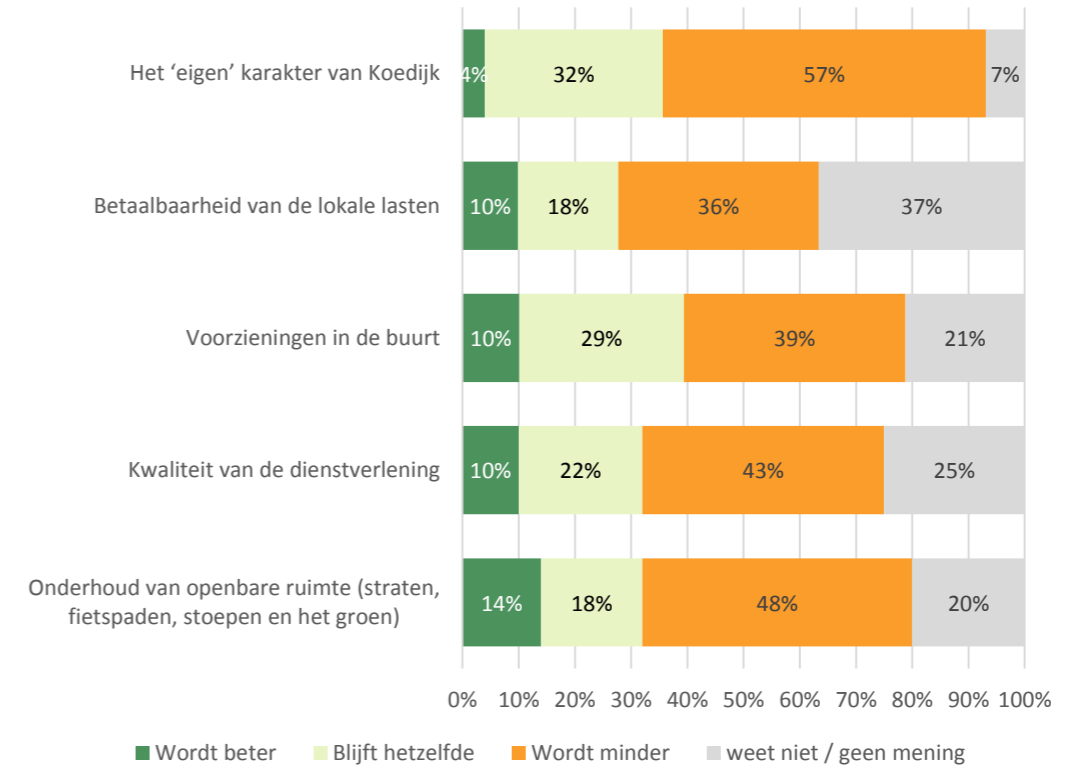
Figuur 3

Kunt u aangeven wat voor effect u van de fusie verwacht op de volgende zaken? – Sint Pancras

Figuur 4

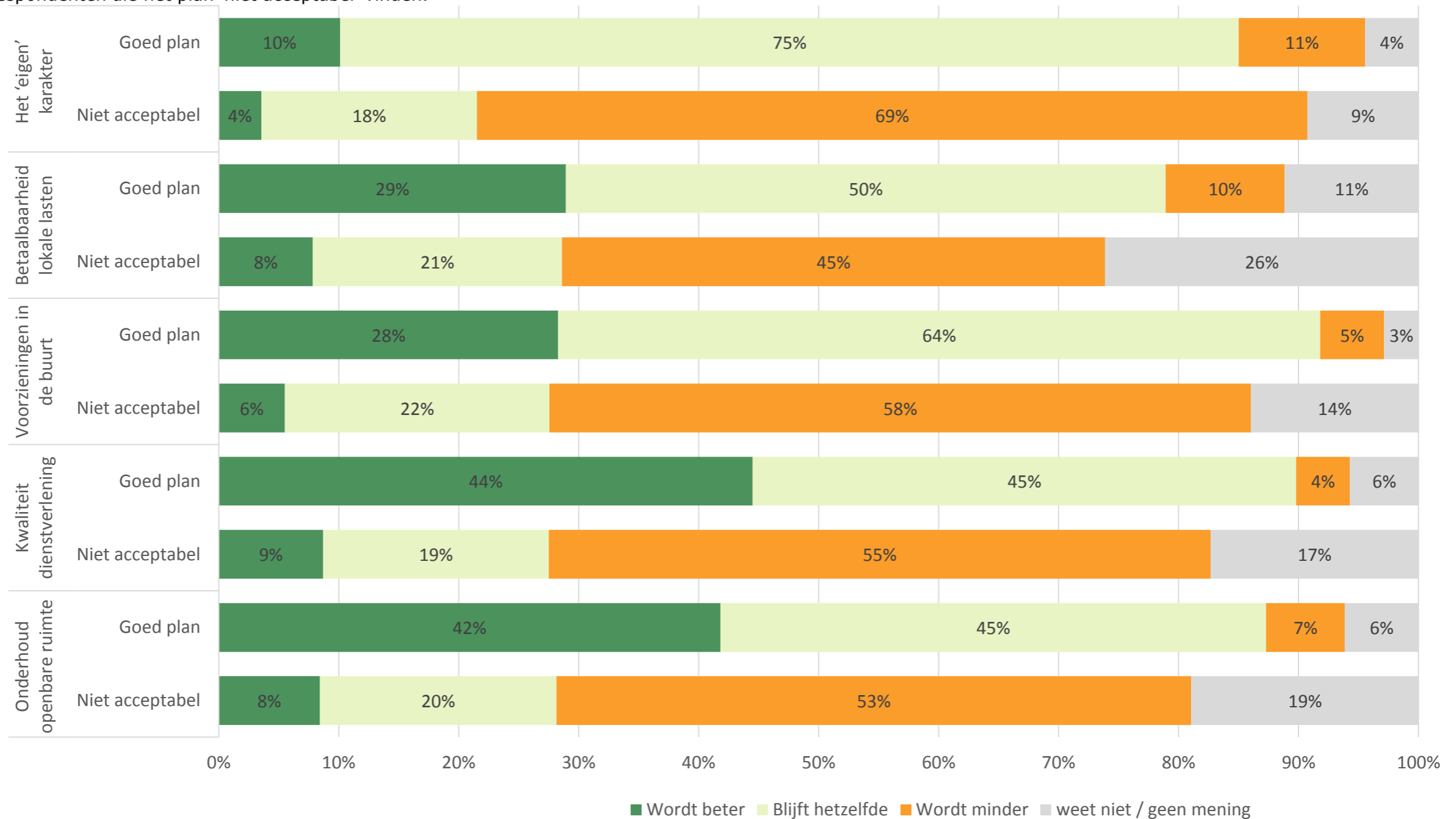
Kunt u aangeven wat voor effect u van de fusie verwacht op de volgende zaken? – Koedijk

Verwachtingen over een fusie onder voor- en tegenstanders

Figuur 5

Kunt u aangeven wat voor effect u van de fusie verwacht op de volgende zaken?
Antwoorden van respondenten die de fusie een 'goed plan' vinden, vergeleken met respondenten die het plan 'niet acceptabel' vinden.

Bijlage: Responsverantwoording

In totaal hebben 4.885 inwoners van 18 jaar en ouder een uitnodigingsbrief ontvangen: 4.673 in Sint Pancras en 212 in Koedijk (zie onderstaande tabel). Ruim de helft (1.349) van de respons bestond uit online ingevulde vragenlijsten en 938 inwoners retourneerden een ingevuld schriftelijk exemplaar van de vragenlijst. In procenten uitgedrukt was de respons in Koedijk 48,6% en in Sint Pancras 46,7%.

	Sint Pancras	Koedijk	totaal
verstuurd uitnodigingsbrieven	4.673	212	4.885
ingevulde schriftelijke vragenlijsten	898	40	938
online ingevulde vragenlijsten	1.286	63	1.349
totale respons	2.184	103	2.287
respons percentage	46,7%	48,6%	46,8%